

ประเมินผลการเสริมสร้างคุณค่าประเทศไทย 4.0 ด้วยพุทธธรรมนิยาม
เพื่อทำให้สังคมไทย 4.0 มีความมั่งคั่ง มั่นคง และยั่งยืนอย่างแท้จริง
The Evaluation of the Strengthening of the value of Thailand 4.0
to develop the wealth security and sustainable in the
Thai Society 4.0 actually by the Buddhist Dhamma Niyamma

พระครูศรีปริยัติคุณาภรณ์* สมเกียรติ ไชยภูมิ* ทองใบ ธีรานันท์ทางกูร*

พระวิเชียร แสนศรี* กรุณา มธฺลาภรังสรรค์*

Phrakhruparittakunaphorn* Somkiet Chaiyapoom* Thongbai Dhiranandankura*

Phra Vichain SanSri* Karuna Mathulaprangsan*

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย*

Mahamakut Buddhist University*

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินผลการเสริมสร้างคุณค่าประเทศไทย 4.0 ด้วยพุทธธรรมนิยาม เพื่อทำให้สังคมไทย 4.0 มีความมั่งคั่ง มั่นคง และยั่งยืนอย่างแท้จริง ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพที่เน้นวิธีวิจัยทางเอกสาร โดยศึกษาจากพระไตรปิฎก เอกสารที่เกี่ยวข้อง และผลงานของท่านผู้รู้ในทางพระพุทธศาสนา ร่วมกับการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้อง ผลการวิจัยพบว่า 1) ประเมินประเทศไทย 4.0 คือ การประเมินศักยภาพของทฤษฎีสามสมดุลในด้านต่างๆ ได้แก่ (1) ตามหลักพุทธธรรมนิยาม (2) การเสริมสร้างความเข้มแข็งประเทศไทย 4.0 (3) นวัตกรรมของความมั่งคั่งตามทฤษฎีสามสมดุล (4) นวัตกรรมการตลาดแบบเพาะเลี้ยง และ (5) นวัตกรรมการเมืองแบบ Real Time 2) พุทธธรรมที่เกี่ยวข้องกับการประเมินแผนพัฒนาประเทศ คือ พุทธธรรมที่เป็นความจริงแท้ของธรรมชาติซึ่งมีความลึกซึ้งและซับซ้อน จะประเมินจากความเชื่อมโยงประสานสอดคล้องไม่ขัดแย้งกันเลย เป็นธรรมที่เป็นความรู้สมบูรณ์จากการตรัสรู้ของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทนและทำทายต่อการพิสูจน์ จึงมีลักษณะของการแสดงผลการปฏิบัติที่ถูกต้องจะเกิดจากการปฏิบัติและหลักปฏิบัติที่ถูกต้อง กล่าวคือ “ปริยัติถูกต้อง ปฏิบัติถูกต้อง ย่อมเกิดปฏิเวธแน่นอน” เช่นเดียวกับการปฏิบัติตามทฤษฎีสามสมดุลที่ส่งเสริมความเกื้อกูลกันระหว่างผู้ผลิตกับผู้บริโภค ตลอดถึงระหว่างนายจ้างกับลูกจ้างรวมถึงรัฐบาลกับประชาชน เป็นต้น 3) ประเมินผลการเสริมสร้างคุณค่าประเทศไทย 4.0 ด้วย พุทธธรรมนิยามเพื่อทำให้สังคมไทย 4.0 มีความมั่งคั่ง มั่นคง และยั่งยืนอย่างแท้จริง คือ การประเมินทฤษฎีสามสมดุลที่ถูกต้องและความและสังเคราะห์จากพุทธธรรมนิยามมีศักยภาพในการเสริมสร้างคุณค่าประเทศไทย 4.0 โดยการสร้างนวัตกรรมต่อเนื่องและเป็นระบบทั้งทางเศรษฐกิจและการเมืองจากการตลาดแบบเพาะเลี้ยง ระบบเศรษฐกิจแบบควอนตัม ตลอดจนถึงการเมืองแบบเพาะเลี้ยง

คำสำคัญ: ประเมินประเทศไทย 4.0 พุทธธรรมกับการประเมิน ทฤษฎีสามสมดุล

Abstract

This article is to evaluate the strengthening of the value of Thailand 4.0 to develop the wealth security and sustainable in the Thai Society 4.0 actually by the Buddhist Dharma Niyamma. This research was a qualitative study, focused on the documentary studies, mainly in

the Tipitaka, the relating documentaries and the Buddhist scholars' works together with the depth interview of related experts. The results of the research are found as follows: 1) The evaluation of the Thailand 4.0 was the assessment of the potential of the three equilibrium theory in various fields as follows; (1) according to the Buddhist principles of Buddhism (2) assessing the strengthening of Thailand 4.0 (3) assessing the innovation of wealth (4) assessing the culture of marketing innovation and (5) assessing the political innovation in Real Time. 2) The evaluation of the Buddhist Dharma Niyamma for the country development plan was the Buddhist Dharma concerning the real truth in nature confirmed to be complex and profound would be evaluated from the coordination and consistency without any conflicts being the complete knowledge from the Enlightenment of the Lord Buddha endured and challenged the proof. Therefore, the characteristics of showing correct results, would come from the correct practices and the right principles. That was "Right Theory, Practice correctly and Right Result would happen". The same as following the Three Equilibrium theory that promoted mutual support between producers and consumers throughout between employers and employees, further including between the government and the people, etc. 3) The evaluation of the strengthening for the value of Thailand 4.0 to develop the wealth security and sustainable in the Thai Society 4.0 actually by the Buddhist Dharma Niyamma was the evaluation of the Three Equilibrium theory interpreted and synthesized from the Buddhist Dharma Niyamma having the potential to enhance the value of Thailand 4.0 by creating continuous and systematic innovation, both economically and politically, from the Cultured Marketing throughout the Quantum Economy including the Cultured Politics

Keywords: Thailand 4.0 Evaluation, Buddhist Dharma Evaluation,
Three Equilibrium Evaluation

บทนำ

ไทยแลนด์ 4.0 คือ โมเดลขับเคลื่อนประเทศไทยสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืนของรัฐบาล โดยพยายามจะมุ่งเน้นที่ยกระดับคุณภาพการผลิตของคนไทยด้วยโมเดล Thailand 4.0 ซึ่งประกอบด้วย 2 แนวคิดที่สำคัญ ได้แก่ (1) การสร้างความเข้มแข็งจากภายใน (Strength from Within) คือ การสร้างความเข้มแข็งในระดับรากฐานและชุมชน โดยส่งเสริมให้เกิดการค้าขายและการจ้างงานในชุมชน เช่น เกษตรกรก็จะส่งเสริมการให้ใช้เทคโนโลยี หรือ Smart Farming โดยจะมีกลไกหลักในการขับเคลื่อนอยู่ 3 ตัว คือ การยกระดับนวัตกรรมของทุกภาคส่วนในประเทศ การสร้างสังคมที่มีจิตวิญญาณของผู้ประกอบการ และการสร้างความเข้มแข็งของชุมชนและเครือข่าย (2) เชื่อมโยงเศรษฐกิจภายในเข้ากับเศรษฐกิจโลก (Connect to the World) (ดอน แพนสกีออตต์, 2559: 89) โดยการเชื่อมโยงจะแบ่งออกเป็น 3 ระดับ คือ เศรษฐกิจภายในประเทศ (Domestic Economy) เศรษฐกิจภูมิภาค (Regional Economy) เศรษฐกิจโลก (Global Economy) โดยวิธีการขับเคลื่อนประเทศของ Thailand 4.0 คือ (1) ปรับเปลี่ยนการทำเกษตรกรแบบธรรมดา ให้เป็นเกษตรกรสมัยใหม่ (Smart Farming)

โดยจะเน้นให้เกษตรกรสนใจตลาดว่า ตลาดต้องการสินค้าอะไร ปริมาณเท่าไร เพื่อแก้ไขปัญหาสินค้าเกษตรล้นตลาด (2) ส่งเสริมให้เกิดบริษัท Startup ที่มีศักยภาพสูง (3) ส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพของแรงงาน (พิธีฐิติ อารธรรม และคณะ, 2562: 43) (4) เพิ่มประสิทธิภาพงานบริการโดยงานบริการต่างๆ (Doithai, <http://doithai.com/article/79/thailand-40-คืออะไร-และเราต้องปรับตัวอย่างไร/>[15 เมษายน 2562]) มีหลายรัฐบาลที่พยายามแก้ไขปัญหาดังกล่าว แต่ก็ไม่ประสบผลสำเร็จเพราะนโยบายต่างๆ ขาดความต่อเนื่องจากความไม่มีเสถียรภาพของรัฐบาล ปัญหาการขาดแคลนประสิทธิภาพในการผลิตและนวัตกรรมที่เพียงพอ รวมถึงคุณภาพของแรงงาน จะต้องใช้ระยะเวลาในการแก้ไข ดังนั้นรัฐบาลถึงพยายามที่จะมุ่งเน้นด้านนวัตกรรม การผลิตสินค้าที่มีมูลค่าเพิ่มที่สูงขึ้น และพัฒนาประสิทธิภาพของแรงงานอย่างต่อเนื่อง ที่จะทำให้แก้ไขปัญหา “ทำมากได้น้อย” เป็น “ทำน้อยได้มาก” ได้ (สุวิทย์ เมษินทรีย์, 2549: 99)

จะเห็นว่าคุณลักษณะเด่นประการหนึ่งของระบบเศรษฐกิจปัจจุบันทั้งระบบทุนนิยมและระบบคอมมิวนิสต์ ก็คือ “ความหลงใหลในการพัฒนา” ทั้งนักเศรษฐศาสตร์และนักการเมืองทั้งปวงล้วนเห็นว่า ความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและเทคโนโลยีเป็นสิ่งจำเป็น ทั้งที่ปัจจุบันนี้ควรเป็นที่ตระหนกอย่างแจ่มชัดแล้วว่า การขยายตัวทางเศรษฐกิจและเทคโนโลยีอย่างไม่มีขีดจำกัดภายใต้สิ่งแวดล้อมที่จำกัด มีแต่สามารถนำไปสู่ความหายนะเท่านั้น (พริตจ็อฟ คาปรั้า, 2534: 194-195) ความเชื่อในความจำเป็นที่จะต้องมีการเจริญเติบโตอย่างต่อเนื่องนี้ แผนพัฒนาประเทศไทย 4.0 ก็เช่นกันที่เน้นการพัฒนาเพื่อสร้างศักยภาพกับนานาประเทศเป็นสำคัญ ถึงแม้จะอ้างอิงปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน แต่ก็ยังเป็นเพียงวาทกรรมเท่านั้น เพราะสาระสำคัญของแผนประเทศไทย 4.0 เป็นพัฒนาการแบบเส้นตรง (Linear) (พริตจ็อฟ คาปรั้า, 2556: 183-200) คณะผู้วิจัยมีความสนใจว่าแผนพัฒนาประเทศไทย 4.0 ตามหลักพุทธธรรมนิยามนี้สามารถจะปฏิบัติได้จริงหรือไม่ จึงได้ทำวิจัย เรื่อง “ประเมินผลการเสริมสร้างคุณค่าประเทศไทย 4.0 ด้วยพุทธธรรมนิยามเพื่อทำให้สังคมไทย 4.0 มีความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืนอย่างแท้จริง” โดย พุทธธรรมนิยามเป็นกฎธรรมชาติที่เหนือกฎทั้งปวงไม่เปลี่ยนแปลงตามกาลเวลา (อง.ต.ก.20/576/368) เป็นธรรมที่สอดคล้องกับหลักธรรมที่ใช้ในการบริหารจัดการประเทศทั้งหมดที่เป็นธรรมาธิปไตย แต่แย้งกับระบบการแข่งขันเสรีที่เป็นหลักการสำคัญของสังคมบริโภคนิยมที่บุคคลสามารถประกอบธุรกิจที่แสวงหากำไรอย่างไร้ขีดจำกัด ด้วยเหตุนี้ประเทศไทย 4.0 จึงไม่สามารถทำให้สังคมไทยบรรลุเป้าหมายสำคัญ คือ มั่งคั่ง มั่นคง และยั่งยืนได้ถ้าไม่ปรับเปลี่ยนหลักการให้สอดคล้องกับกฎธรรมชาติ ซึ่งสามารถทำได้โดยการปฏิบัติตามทฤษฎีสามสมดุลที่สอดคล้องกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อประเมินผลการเสริมสร้างคุณค่าประเทศไทย 4.0 ด้วยพุทธธรรมนิยามเพื่อทำให้สังคมไทย 4.0 มีความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืนอย่างแท้จริง

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยมุ่งศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลชั้นปฐมภูมิ (Primary Source) คือ พระไตรปิฎกและอรรถกถา และข้อมูลชั้นทุติยภูมิ (Secondary Source) คือ คัมภีร์ข้อมูลจากวารสาร เอกสารต่าง ๆ ซึ่งเป็นวรรณกรรมพระพุทธศาสนาในยุคปัจจุบัน (Documentary Research) และข้อมูลจากสื่ออินเทอร์เน็ต ทั้งในส่วนที่เป็นแนวคิด ทฤษฎี และการนำไปใช้ปฏิบัติที่เกี่ยวกับทฤษฎีสามสมดุล ร่วมกับการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้อง เพื่อประเมินศักยภาพของทฤษฎีสามสมดุลในการสร้าง

นวัตกรรมการปรับเปลี่ยนวิถีการดำเนินชีวิตในสังคมแห่งศตวรรษที่ 21 ที่สำคัญ ได้แก่ การตลาดแบบเฉพาะเลี้ยง เศรษฐศาสตร์แบบควอนตัม และการเมืองแบบเฉพาะเลี้ยง ซึ่งทั้งหมดมีความเชื่อมโยงเป็นองค์รวมกระบวนระบบ เกิดเป็นนวัตกรรมแบบต่อเนื่องอย่างไม่เคยปรากฏมาก่อน

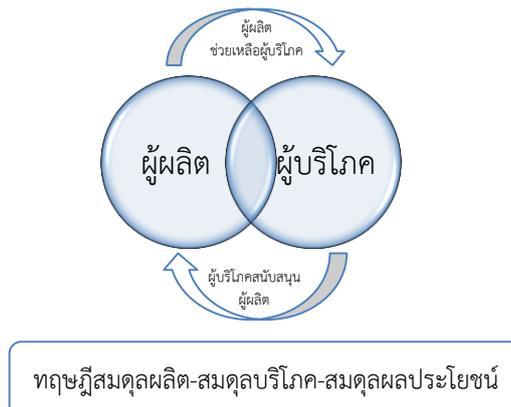
ผลการวิจัย

การประเมินผลการเสริมสร้างคุณค่าประเทศไทย 4.0 ด้วยพุทธธรรมนิยามเพื่อทำให้สังคมไทย 4.0 มีความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืนอย่างแท้จริงซึ่งประกอบด้วยผลการประเมินผลศักยภาพของนวัตกรรมที่เกิดจากการใช้ ทฤษฎีสามสมดุลเป็นหลักปฏิบัติในการดำเนินในโลกแห่งศตวรรษที่ 21 ซึ่งเป็นการเสริมสร้างความเข้มแข็ง ประเทศไทย 4.0 ด้วยทฤษฎีสามสมดุลด้วย ได้แก่ (1) ศักยภาพของทฤษฎีสามสมดุลตามหลักพุทธธรรมนิยาม (2) ประเมินนวัตกรรมของความมั่นคงตามทฤษฎีสามสมดุล (3) นวัตกรรมการตลาดแบบเฉพาะเลี้ยงตามทฤษฎีสามสมดุล และ (4) นวัตกรรมการเมืองแบบ Real Time ตามทฤษฎีสามสมดุล

1. ประเมินประเทศไทย 4.0 จากหลักการสำคัญของทฤษฎีสามสมดุลที่ถูกตีความและสังเคราะห์จาก พุทธธรรมนิยาม เป็นหลักปฏิบัติที่ถูกต้องและประเสริฐสำหรับการดำเนินชีวิตในโลกแห่งความจริงแท้ที่พระพุท ธองค์ทรงค้นพบซึ่งเรียกว่า อริยมรรคมีองค์แปด เมื่อย่อลงเรียกว่า ไตรสิกขา คือ การศึกษาสามประการ ได้แก่ ศีล สมาธิ และปัญญา ที่สามารถนำผู้ปฏิบัติไปถึงจุดสูงสุดแห่งชีวิตในทางธรรม คือ ความพ้นทุกข์สิ้นเชิง ใน ขณะเดียวกันก็สามารถนำมาปฏิบัติในชีวิตประจำวันของโลกฆราวาส ได้แก่ ไตรสัมมา หรือทฤษฎีสามสมดุล ที่มี หลักสำคัญของการเกื้อกูลกันอย่างยั่งยืนระหว่างผู้ผลิตกับผู้บริโภค จึงสามารถประเมินศักยภาพของทฤษฎีสามสมดุล ว่าสอดคล้องกับพุทธธรรมนิยาม ซึ่งทำให้การประเมินการเสริมสร้างความเข้มแข็งประเทศไทย 4.0 ด้วยทฤษฎีสาม สมดุล การประเมินนวัตกรรมของความมั่นคงตามทฤษฎีสามสมดุล การประเมินนวัตกรรมการตลาดแบบ เฉพาะเลี้ยงตามทฤษฎีสามสมดุล และ การประเมินนวัตกรรมการเมืองแบบ Real Time ตามทฤษฎีสามสมดุล เป็นไปในลักษณะเช่น การประเมินในพระพุทธานุชาสนาที่ว่า การศึกษาปริยัติถูกต้องย่อมปฏิบัติได้อย่างถูกต้องจึง เกิดมรรคผลเป็นปฏิเวธที่เกิดขึ้นจริงอย่างแน่นอน

2. ประเมินพุทธธรรมนิยามที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาประเทศ กล่าวคือ ตามหลักการของทฤษฎีสาม สมดุลที่กำหนดให้นำความมั่งคั่งของผู้ผลิตไปสะสมในชุมชนของผู้บริโภค โดยการปรับเปลี่ยนงบประมาณโฆษณา ไปเป็นงบประมาณเพื่อสร้างศักยภาพให้ผู้บริโภค ในเรื่องการศึกษาเพื่ออาชีพ สุขภาพ และแนวทางการดำเนิน ชีวิต แล้วสนับสนุนให้ผู้บริโภคอุดหนุนใช้สินค้าของผู้ผลิตเป็นการตอบแทนตามหลักทศก ก็เกิดนวัตกรรม ทางการตลาดครั้งยิ่งใหญ่ที่เรียกว่า “การตลาดแบบเฉพาะเลี้ยง” ซึ่งปรากฏการณ์เช่นนี้เคยเกิดขึ้นกับมนุษยชาติ ครั้งหนึ่งมาแล้วเมื่อราว 12,000 ปีที่แล้ว จากการที่มนุษย์เปลี่ยนวิถีการดำเนินชีวิตจากการเป็นพรานป่าล่าสัตว์ สู่เกษตรปลูกพืชและเลี้ยงสัตว์แทน การตลาดแบบเฉพาะเลี้ยงนี้จะมีวิวัฒนาการเกิดนวัตกรรมต่อเนื่องเป็น การเมืองและการปกครองแบบเฉพาะเลี้ยงต่อไป โดยความร่วมมือกันของทุกภาคส่วนที่ใช้โอกาสจาก Disruption Technology ในการปฏิวัติอุตสาหกรรมครั้งที่ 4 ทำให้เกิดนวัตกรรมที่เศรษฐกิจและการเมืองเชื่อมโยงกันอย่าง ถูกที่และถูกทาง ตามหลักทฤษฎีสามสมดุลที่เริ่มตั้งแต่ความสัมพันธ์แบบเกื้อกูลกันระหว่างผู้ผลิตกับผู้บริโภค ส่งผลทำให้เกิดความมั่งคั่งแบบสนับสนุนซึ่งกันและกัน นอกจากนี้จะเป็นระหว่างผู้ผลิตกับผู้บริโภคแล้วยังรวมถึง บุคคลในภาคส่วนอื่น ๆ ด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในภาคส่วนการเมือง คือ การสนับสนุนแบบเกื้อกูลกับระหว่าง ราชการกับราษฎร

3. ประเมินเสริมสร้างคุณค่าประเทศไทย 4.0 ด้วยพุทธธรรมนิยาม การประเมินผลการเสริมสร้างคุณค่าประเทศไทย 4.0 ด้วยพุทธธรรมนิยามเพื่อทำให้สังคมไทย 4.0 มีความมั่นคง มั่นคง และยั่งยืนอย่างแท้จริง เป็นการประเมินทฤษฎีสามสมดุลที่ถูกต้องและสร้างสรรค์จากพุทธธรรมนิยาม คือ อริยมรรคมีองค์แปด จากผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า ทฤษฎีสามสมดุลที่มีหลักการสำคัญ คือ การกำหนดความสัมพันธ์ระหว่างผู้ผลิตกับผู้บริโภคแบบยั่งยืน โดยการนำความมั่งคั่งของผู้ผลิตไปสะสมในชุมชนของผู้บริโภค โดยการเปลี่ยนงบประมาณทางการตลาด ได้แก่ งบประมาณโฆษณาประชาสัมพันธ์ ลดแลกแจกแถม เป็นงบประมาณเพื่อสร้างศักยภาพให้ผู้บริโภค ทั้งทางด้านการศึกษาอาชีพการงาน ด้านสุขภาพ และสังคม และส่งเสริมให้ผู้บริโภคตอบแทนผู้ผลิตโดยการสนับสนุนสินค้าของผู้ผลิต เป็นการสร้างนวัตกรรมทางสังคมและเศรษฐกิจในรูปแบบใหม่อย่างถอนรากถอนโคนที่เรียกว่า “เศรษฐศาสตร์แบบควอนตัม (Quantum Economy)” ส่งผลให้เกิดนวัตกรรมทางการเมืองในรูปแบบใหม่ที่เรียกว่า “การเมืองแบบเพาะเลี้ยง (Cultured Politics)” ที่เป็นผลให้ประชาชนสามารถเลือกทางดำเนินชีวิตได้แบบเวลาจริง (Real Time) แทนการเลือกตั้งแบบเดิมที่ต้องใช้เวลาถึงสี่ปีต่อครั้ง ซึ่งสอดคล้องกับการดำเนินชีวิตในโลกแห่งข้อมูลข่าวสารที่สังคมสามารถติดต่อถึงกันได้ตลอดเวลา

ภาพที่ 1 แสดงความสัมพันธ์กันระหว่างผู้ผลิตและผู้บริโภคแบบใหม่

1) ประเมินศักยภาพของทฤษฎีสามสมดุลตามหลักพุทธธรรม ทฤษฎีสามสมดุลหรือทฤษฎีสสมดุลผลิตสมดุลบริโภคสมดุลและผลประโยชน์ หมายถึง ระบบการผลิตและบริโภคแบบใหม่ที่ให้ความสำคัญกับความสมดุล 2 ประการ คือ (1) ความสมดุลระหว่างการผลิตกับการบริโภค โดยมีกระบวนการผลิตถูกกำหนดให้ปริมาณการผลิตพอดีกับปริมาณการบริโภค โดยความร่วมมืออย่างใกล้ชิดเพื่อให้ทราบว่าผู้บริโภคต้องการสินค้าอะไร จำนวนเท่าไร เวลาไหน (2) ความสมดุลผลประโยชน์หรือความมั่งคั่งที่เกิดจากการผลิตและบริโภค หลักการของทฤษฎีพอสรุปได้ดังนี้ 1) ผู้ผลิตสนับสนุนผู้บริโภค ได้แก่ (1) สร้างระบบการศึกษา (2) สร้างสวัสดิการสาธารณสุข (3) สร้างระบบการอาชีพ 2) ผู้บริโภคสนับสนุนผู้ผลิตโดย ได้แก่ (1) ใช้สินค้าของผู้ผลิตอย่างต่อเนื่อง (2) ให้ข้อมูลการปรับปรุงสินค้า (ลดขยะ) (3) วางแผนการใช้สินค้าของตนเอง

การประเมินศักยภาพของทฤษฎีสามสมดุลตามหลักพุทธธรรม ได้แก่

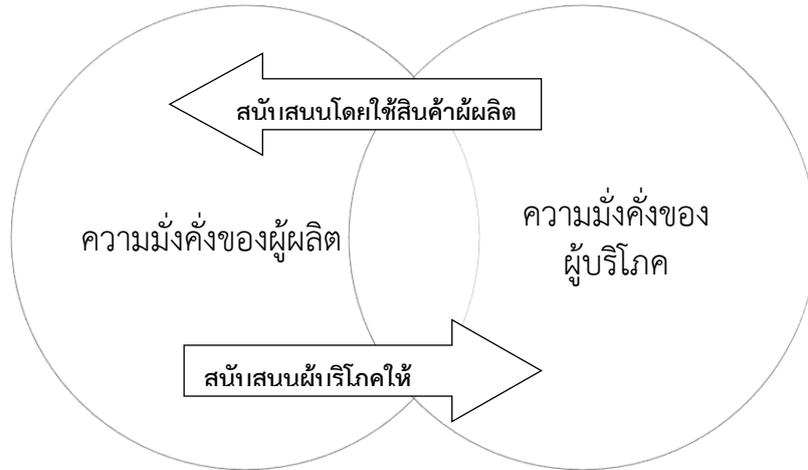
(1) ประเมินทฤษฎีสามสมดุลโดยอรรถประโยชน์ 3 อรรถะ หรืออรรถ คือ ประโยชน์ หรือผลที่มุ่งหมาย 3 ด้าน ได้แก่ 1) อัตตัตถะ คือ ประโยชน์ตนหรือจุดหมายเพื่อตน 2) ปรัตถะ คือ ประโยชน์ผู้อื่น หรือ

จุดหมายเพื่อผู้อื่น ซึ่งพึงช่วยเหลือผู้อื่นให้ได้ให้ถึงด้วยการชักนำสนับสนุนให้เขาพัฒนาชีวิตของตนขึ้นไปตามลำดับ 3) อุกฤษณะคือ ประโยชน์ทั้งสองฝ่ายจุดหมายร่วมกัน หรือประโยชน์ทั้งสองฝ่าย คือ ประโยชน์สุขและความดีงามร่วมกันของชุมชนหรือสังคม รวมทั้งสภาพแวดล้อมและปัจจัยต่างๆ ตามทฤษฎีสามสมดุล คือ การให้ความสำคัญและสมดุลกันทั้งของผู้ผลิต ผู้บริโภค และของประโยชน์ร่วมกันทั้งผู้ผลิตและผู้บริโภค

(2) ประเมินทฤษฎีสามสมดุลโดยทศ 6 คือ หลักทศ 6 ในพระพุทธศาสนา ซึ่งเป็นหลักเกี่ยวพันกันตามหลักทศทั้ง 6 ที่กล่าวถึงการปฏิบัติอย่างเกื้อกูลกันระหว่างบุคคลกับบุคคลรอบข้างในระนาบเดียวกัน 4 ทศ คือ ทศเบื้องหน้าหรือทศตะวันออกที่กำหนดให้เป็นบิดามารดา ทศเบื้องขวาหรือทศใต้กำหนดให้เป็นครูอาจารย์ ทศเบื้องซ้ายหรือทศเหนือกำหนดให้เป็นมิตรสหาย ทศเบื้องหลังหรือทศตะวันตกกำหนดให้เป็นบุตรภรรยา หรือสามี และที่ถือว่าต่างระดับกัน คือ ทศเบื้องล่างหรือทศเบื้องต่ำกำหนดให้เป็นคนรับใช้ไพร่และบริวาร และทศเบื้องบนหรือเบื้องสูงกำหนดให้เป็นพระภิกษุสงฆ์ หรือสมณะพราหมณ์ ตามทฤษฎีสามสมดุล คือ ความเกื้อกูลกันระหว่างผู้ผลิตกับผู้บริโภค เช่นเดียวกับการตอบแทนคุณแก่กันและกันระหว่างตัวเรากับบุคคลรอบข้าง

3) ประเมินนวัตกรรมของความมั่งคั่งตามทฤษฎีสามสมดุล ทฤษฎีสอดคล้องผลิตสมดุลบริโภคและสมดุลผลประโยชน์ หรือทฤษฎีสามสมดุล โดยการกำหนดความสัมพันธ์ระหว่างผู้ผลิตกับผู้บริโภคแบบใหม่ ให้กลุ่มผู้บริโภคหรือลูกค้าเป็นเสมือนทรัพย์สินของผู้ผลิต หรือมองอีกมุมหนึ่งได้ว่ากลุ่มผู้บริโภคหรือลูกค้าเป็นที่สะสมความมั่งคั่งของผู้ผลิตสามารถจะอธิบายในเชิงเอนแทงเกิลเมนต์ หรือในเชิงการพัวพันเชิงควอนตัม (Quantum Entanglement) ซึ่งเป็นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นเมื่อคู่หรือกลุ่มของอนุภาค (Particles) ได้ถูกสร้างหรือทำปฏิกิริยาในเชิงของสถานะควอนตัม (Quantum State) โดยสถานะควอนตัมของแต่ละอนุภาคไม่สามารถอธิบายได้ว่าจะจะเป็นไปโดยอิสระจากอนุภาคอื่นๆ แม้ว่าอนุภาคเหล่านั้นจะถูกแยกออกในระยะห่างที่มาก ดังนั้นสถานะควอนตัมจำเป็นต้องอธิบายเป็นลักษณะของทั้งระบบซึ่งเราไม่สามารถทำความเข้าใจองค์ประกอบย่อยเหล่านี้ ได้แก่ อนุภาคระดับเล็กกว่าอะตอม ได้ในลักษณะเป็นสิ่งแยกอยู่โดดๆ แต่จำเป็นต้องถูกนิยามผ่านความสัมพันธ์ร่วมกันของอนุภาคเหล่านั้น ดังคำกล่าวของเฮนรี สแตปป์ (Henry Stapp) ที่ว่า “อนุภาคพื้นฐานนั้นไม่ใช่สิ่งที่ดำรงอยู่อย่างเอกเทศโดยไม่อาจแยกวิเคราะห์ แต่โดยเนื้อหาสาระแล้วมันเป็นชุดความสัมพันธ์ที่โยงไปสิ่งอื่นๆ” (พริตจ็อฟ คาปร่า, 2556: 46)

เช่นเดียวกับความมั่งคั่งในทฤษฎีสามสมดุลที่เป็นเหมือนอนุภาคที่มีปะจตรงข้าม กล่าวคือ ถ้าความมั่งคั่งของผู้ผลิตเป็นปะจบวก ความมั่งคั่งของผู้บริโภคก็เป็นปะจลบ เมื่อรวมกันแล้วก็จะมีค่าเท่ากับ 1 ซึ่งมีความหมายว่า ตามมุมมองของกลศาสตร์ควอนตัมแล้ว ทั้งผู้ผลิตและผู้บริโภคก็มีความมั่งคั่งเท่ากับ 1 ด้วยกันทั้งคู่ ซึ่งต่างจากกระบวนทัศน์แบบเก่าที่เป็นการมองแบบแยกส่วน ก็จะได้เห็นความมั่งคั่งเป็น 2 ส่วน และต่างฝ่ายก็จะรักษาและเพิ่มพูนความมั่งคั่งของฝ่ายตนอย่างที่สุด แต่ถ้าทั้งสองฝ่ายมองความมั่งคั่งตามกลศาสตร์ควอนตัมจะเห็นความมั่งคั่งเป็นหนึ่งเดียว ผู้ผลิตก็จะเห็นว่าการเสริมสร้างความมั่งคั่งของผู้บริโภคก็เหมือนกับการสร้างความมั่งคั่งให้ตนเอง เช่นเดียวกับมุมมองของผู้บริโภคที่เห็นว่า การเสริมสร้างความมั่งคั่งของผู้ผลิตก็เหมือนกับการสร้างความมั่งคั่งให้ตนเอง ซึ่งตรงตามหลักการของ “ทฤษฎีสามสมดุล” ทั้งหมดนี้อาจเรียกว่า “ความมั่งคั่งแบบควอนตัม” หรือ “เศรษฐศาสตร์ควอนตัม” ก็ได้

ภาพที่ 2 แสดงความมั่งคั่งแบบควอนตัมตามทฤษฎีสามสมดุล

4) ประเมินนวัตกรรมการตลาดแบบเพาะเลี้ยงตามทฤษฎีสามสมดุล จากหลักการสำคัญของทฤษฎีสามสมดุลที่กำหนดความสัมพันธ์ระหว่างผู้ผลิตและผู้บริโภคแบบใหม่โดยให้กลุ่มผู้บริโภคหรือลูกค้าเป็นเสมือนทรัพย์สินของผู้ผลิต หรือมองอีกมุมหนึ่งได้ว่ากลุ่มผู้บริโภคหรือลูกค้าเป็นที่สะสมความมั่งคั่งของผู้ผลิต จึงทำให้เกิดความสัมพันธ์ระหว่างผู้ผลิตกับผู้บริโภคแบบใหม่ ที่จะทำให้เกิดการตลาดที่แตกต่างไปจากเดิม ซึ่งแต่เดิมนั้นการตลาดจะเป็นลักษณะของการมีพนักงานขายของบริษัทผู้ผลิตสินค้าต่างๆ ออกไปติดต่อแนะนำและขายสินค้าให้กับลูกค้าทั่วไปในท้องตลาด ซึ่งถือว่าเป็นตลาดกลางที่ผู้ผลิตสินค้าอะไรชนิดใดก็สามารถจะขายได้ รูปแบบของการตลาดเช่นนี้ผู้ผลิตที่มีพนักงานขายที่มีความสามารถหรือสินค้าที่เป็นที่นิยมของตลาด ก็สามารถจะขายสินค้าได้มากและครองส่วนแบ่งการตลาดสูงสุด คณะผู้วิจัยเรียกการตลาดแบบนี้ว่า “การตลาดแบบโล่ล่า” ซึ่งมีลักษณะเช่นเดียวกับสังคมยุคก่อนการปฏิวัติเกษตรกรรมที่มนุษย์หาเลี้ยงชีพด้วยการล่าสัตว์และหาของป่าที่มีอยู่ดาษดื่นในธรรมชาติ ซึ่งตรงข้ามกับการตลาดตามทฤษฎีสามสมดุลที่เรียกว่า “การตลาดแบบเพาะเลี้ยง” ที่มีลักษณะเหมือนการปฏิวัติเกษตรกรรมที่ผู้คนต่างลงหลักปักฐานปลูกพืชและเลี้ยงสัตว์ ในปัจจุบันมีปรากฏการณ์ความสัมพันธ์ระหว่างผู้บริโภคกับผู้ผลิตเชิงการให้บริการด้านสุขภาพ รวมถึงการสร้างความสัมพันธ์เชิงการศึกษาเพื่อการมีอาชีพมีบริษัทจำนวนมากทำการตลาดเพื่อสังคม ที่เป็นการแสดงให้เห็นว่าบริษัทมีคุณค่าต่อสังคมได้เปลี่ยนงบประมาณประชาสัมพันธ์เป็นงบประมาณที่ใช้ทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมของผู้บริโภคทางด้านการศึกษาและการมีอาชีพรวมถึงทางด้านการศึกษาด้วยเป็นการแสดงให้เห็นว่าแนวทางการตลาดแบบเพาะเลี้ยงตามทฤษฎีสามสมดุล สามารถสร้างความสัมพันธ์เชิงส่งเสริมสุขภาพ เชิงการส่งเสริมการศึกษาเพื่อการมีอาชีพการงานได้จริง

5) ประเมินนวัตกรรมการเมืองแบบ Real Time ตามทฤษฎีสามสมดุล การเปลี่ยนแปลงเชิงพลิกผันที่เกิดจากการปฏิวัติอุตสาหกรรมครั้งที่ 4 จะสร้างนิยามใหม่ให้กับวิถีบริหารจัดการสถาบันสาธารณะและองค์กรต่างๆ โดยเฉพาะการทำนายให้รัฐบาลทั้งในระดับภูมิภาค ระดับชาติ และระดับท้องถิ่น ปรับตัวด้วยการคิดรูปแบบใหม่และวิธีใหม่ในการร่วมมือกับประชาชนและภาคเอกชน การเปลี่ยนแปลงนี้ยังส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างประเทศและรัฐบาลด้วย (เคลาส์ ซวาบ, 2561: 86) รัฐบาลสมัยใหม่รวมถึงการเมืองและพรรคการเมืองที่ได้พัฒนาการขึ้นมาจากแนวความคิดของจอห์น ล็อก ที่ได้วางหลักมูลฐานให้แก่เศรษฐศาสตร์ยุค

ใหม่จากการที่เขาได้รับอิทธิพลทางความคิดอย่างแรงกล้าของเดส์คาร์ทส์และนิวตัน และพัฒนาเป็นความคิดเกี่ยวกับปรากฏการณ์ทางจิตวิทยา สังคมและเศรษฐศาสตร์ ได้กลายเป็นแกนทางความคิดแห่งศตวรรษที่ 18 กลายเป็น “ทฤษฎีสังคมมนุษย์แบบแยกส่วนของลอร์ด” ทำให้เขามีความคิดเรื่องรัฐบาลที่มาจากทางเลือกตั้ง เป็นรัฐบาลนี้มีหน้าที่พิทักษ์กรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินของปัจเจกชนและผลที่ได้จากแรงงานของปัจเจกชนด้วยระบบการเมืองและพรรคการเมืองในปัจจุบัน

จึงมีลักษณะคล้ายกับการตลาดแบบโล่ล่า ที่มีพรรคการเมืองเปรียบเสมือนบริษัทผู้ผลิตสินค้าและผู้แทนราษฎรก็เปรียบเสมือนพนักงานขาย ที่จะทำหน้าที่หาสมาชิกพรรคและคะแนนเสียงให้พรรค เพื่อจะทำให้พรรคสามารถจะถูกคัดเลือกให้เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรให้ได้มากที่สุด และสามารถจัดตั้งรัฐบาลเพื่อการใช้อำนาจเบ็ดเสร็จในการใช้งบประมาณบริหารจัดการประเทศได้ ต่างจากระบบการเมืองตามทฤษฎีสามสมดุลที่เรียกว่า “การเมืองเพาะเลี้ยง” การเมืองแบบเพาะเลี้ยงตามหลักการของทฤษฎีสามสมดุลนี้จะพัฒนาขึ้นจากสังคมยุคสารสนเทศจากการปฏิวัติอุตสาหกรรมครั้งที่ 4 ที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอำนาจในการบริหารจัดการบ้านเมืองจากแบบเดิมที่เป็นลักษณะการรวมศูนย์อำนาจ (Centralized Political Power) เป็นแบบกระจายอำนาจ (Decentralized Political Power) จึงเกิดเป็นโลกาภิวัตน์คลื่นลูกที่สามที่เรียกว่า “ปัจเจกภิวัตน์ (Globalization of People)” หลังจากเกิดโลกาภิวัตน์คลื่นลูกที่หนึ่ง คือ “รัฐภิวัตน์ (Globalization of Nation)” และตามด้วยโลกาภิวัตน์คลื่นลูกที่สอง คือ “บริษัทภิวัตน์ (Globalization of Company)” ตามลำดับแล้ว จึงทำให้เกิดวิวัฒนาการของพรรคการเมืองใหม่เป็นชุมชนการเมือง (Political Community) ที่เกิดจากการหลอมรวมกันของ Platform Technology อย่าง Facebook หรือ Google ขึ้นและมีลักษณะที่แตกต่างรูปแบบพรรคการเมืองเดิม แล้วเกิดพัฒนาการของการเลือกตั้งแบบเวลาจริง จากการปฏิวัติอุตสาหกรรมครั้งที่ 4 นี้ ทำให้การทำงานของรัฐบาลแบบเดิมรวมทั้งระบบพรรคการเมืองและการเลือกตั้งแบบเดิมเกิดความล้มเหลว ไม่สามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะ

1. บทสรุป การประเมินผลการเสริมสร้างคุณค่าประเทศไทย 4.0 ด้วยพุทธธรรมนิยามเพื่อทำให้สังคมไทย 4.0 มีความมั่นคง มั่นคง และยั่งยืนอย่างแท้จริงซึ่งประกอบด้วยการประเมินผลย่อย 5 ประการ ได้แก่ (1) ประเมินศักยภาพของทฤษฎีสามสมดุลตามหลักพุทธธรรมนิยาม (2) ประเมินการเสริมสร้างความเข้มแข็งประเทศไทย 4.0 ด้วยทฤษฎีสามสมดุล (3) ประเมินนวัตกรรมของความมั่นคงตามทฤษฎีสามสมดุล (4) ประเมินนวัตกรรมการตลาดแบบเพาะเลี้ยงตามทฤษฎีสามสมดุล และ (5) ประเมินนวัตกรรมการเมืองแบบ Real Time ตามทฤษฎีสามสมดุล ได้แสดงให้เห็นการยืนยันว่า “ทฤษฎีสามสมดุล” ที่สังเคราะห์และตีความจากพุทธธรรมนิยาม ซึ่งแสดงความเป็นหนึ่งเดียวกันของ ปฏิจจสมุปบาท ไตรลักษณ์ และอริยสัจ 4 และได้สังเคราะห์และตีความธรรมเหล่านี้ ที่มีลักษณะเป็นทางสายกลาง หรือมัชฌิมาปฏิปทา คือ “อริยมรรคมีองค์แปด” ออกมาเป็นหลักปฏิบัติทางโลกหรือภาษาโลก คือ “ทฤษฎีสามสมดุล” ที่จะเป็แนวทางในการดำเนินชีวิตในโลกยุคใหม่ที่เกิดจากการปฏิวัติอุตสาหกรรมครั้งที่สี่ เป็นโลกของความเป็นจริงและลึกซึ้งที่สรรพสิ่งในโลกมีความเชื่อมโยงอิงอาศัยกันเป็นหนึ่งเดียวกัน ตามทฤษฎีสัมพัทธภาพ และมีความไม่แน่นอนตามทฤษฎีกลศาสตร์ควอนตัม ที่ทั้งหมดสอดคล้องกับพุทธธรรมนิยาม ที่ไม่มีการกล่าวถึงในแผนประเทศไทย 4.0 เลย ดังนั้นแผนประเทศไทย 4.0 จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องใช้ทฤษฎีสามสมดุลเพื่อปิดจุดบกพร่องและเสริมสร้างความเข้มแข็งให้แผนพัฒนาดังกล่าว

2. เสนอแนะเชิงวิชาการ โครงการวิจัยย่อย เรื่อง “ประเมินผลการเสริมสร้างคุณค่าประเทศไทย 4.0 ด้วยพุทธธรรมนิยามเพื่อให้สังคมไทย 4.0 มีความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืนอย่างแท้จริง” คือ การประเมินศักยภาพของทฤษฎีสามสมดุลซึ่งตีความและสังเคราะห์จากพุทธธรรมนิยาม ได้แก่ อริยมรรคมีองค์แปด เพื่อเป็นหลักปฏิบัติในโลกแห่งความจริงแท้ที่เกิดจากการพลิกผันทางเทคโนโลยี (Technology Disruption) จากการปฏิวัติอุตสาหกรรมครั้งที่สี่ในยุคศตวรรษที่ 21 เพื่อเสริมสร้างคุณค่าประเทศไทย 4.0 ด้วยพุทธธรรมนิยามเพื่อให้สังคมไทย 4.0 มีความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืนอย่างแท้จริง ก่อให้เกิดนวัตกรรมทางสังคมที่ไม่เคยเกิดขึ้นมาก่อนตั้งแต่ “การตลาดแบบเพาะเลี้ยง” ทำให้เกิดการเสริมสร้างความมั่นคงให้แกกันและกันโดยเฉพาะอย่างยิ่งระหว่างผู้ผลิตกับผู้บริโภคแล้วกระจายไปในทุกภาคส่วนของสังคมโดยอาจเรียกความมั่งคั่งแบบนี้ว่า “ความมั่งคั่งแบบควอนตัม” หรือ “เศรษฐศาสตร์แบบควอนตัม” เกิดเป็นระบบเศรษฐกิจแบ่งปัน (Sharing Economy) และพัฒนาการเป็นนวัตกรรมต่อเนื่อง ได้แก่ “การเมืองแบบเพาะเลี้ยง (Agricultural Politic)” เป็นประชาธิปไตยแบบเวลาจริง (Real Time) ที่ประชาชนมีอำนาจต่อรองสูงอย่างสร้างสรรค์

การประเมินศักยภาพของทฤษฎีสามสมดุลในการเสริมสร้างคุณค่าและความเข้มแข็งให้แผนพัฒนาประเทศไทย 4.0 โดยเป็นทฤษฎีที่สังเคราะห์และตีความพุทธธรรมนิยามที่เป็นความจริงแท้ซึ่งสามารถรองรับความท้าทายจากความพลิกผันเหล่านี้จากการปฏิวัติอุตสาหกรรมครั้งที่สี่ได้จนทำให้เกิดนวัตกรรมต่อเนื่องมากมาย แต่เป็นหลักการใหม่ที่ยังไม่เคยมีที่ไหนมาก่อนจึงขอเสนอแนะให้นักวิชาการในสังคมช่วยกันศึกษาและทำความเข้าใจอย่างละเอียดต่อไป

3. เสนอแนะเพื่อการวิจัย งานวิจัยที่ขับเคลื่อนด้วยหลักการของวิทยาศาสตร์แบบดั้งเดิมของนิวตันและเดส์คาร์ทส์จะมีลักษณะเป็นกลไกและแยกส่วน ดังนั้น การทำวิจัยและการนำเอาผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ก็แยกส่วนเช่นกันผลที่ตามมา คือ งานวิจัยส่วนใหญ่จะไม่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ที่เรียกว่า “งานวิจัยขึ้นหิ้ง” นั้นเองต่างจากการวิจัยในวิทยาศาสตร์ยุคใหม่ที่มีหลักการว่าสรรพสิ่งในโลกมีลักษณะเชื่อมโยงเป็นหนึ่งเดียวกัน ดังนั้น การวิจัยและการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์จึงสามารถอาจเกิดขึ้นได้ในเวลาเดียวกัน และสถานที่เดียวกันหรือใกล้เคียง ยกตัวอย่างเช่น การวิจัยทางการตลาดใน “Social Media” เป็นต้น งานวิจัยที่คณะผู้วิจัยจะเสนอแนะก็เช่นกัน ได้แก่

1) ความมั่งคั่งแบบควอนตัม หรือเศรษฐศาสตร์แบบควอนตัม เกิดเป็นระเศรษฐกิจแบ่งปัน (Sharing Economy)

2) การเมืองแบบเพาะเลี้ยง (Agricultural Politic) เป็นประชาธิปไตยแบบเวลาจริง (Real Time)

บรรณานุกรม

- มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2538). **พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ดอน เทพสกิจออตต์. (2559). **เศรษฐกิจดิจิทัล (The Digital Economy)**. แปลและเรียบเรียงโดย พรศักดิ์ อรุณชัยรัตน์. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แมคกรอ-ฮิล.
- สุวิทย์ เมษินทรีย์. (2549). **จุดเปลี่ยนประเทศไทย เศรษฐกิจพอเพียงในกระแสโลกาภิวัตน์**. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์การเงินธนาคาร.
- พริตจ็อฟ คาปรั้า. (2534). **จุดเปลี่ยนแห่งศตวรรษ 2, แปลโดยพระประชา ปสนุนธมโม และคณะ, พิมพ์ครั้งที่ 2**. กรุงเทพมหานคร: มูลนิธิโกลด์คีมทอง.
- พริตจ็อฟ คาปรั้า. (2556). **ข่ายใยแห่งชีวิต (The Web of Life) ความเข้าใจใหม่ด้านวิทยาศาสตร์เกี่ยวกับระบบชีวิต**. แปลโดย สว่าง พงศ์ศิริวัฒน์. กรุงเทพมหานคร : มูลนิธิโกลด์คีมทอง.
- พิสิฐ ลี้อาธรรม และคณะ. (2562). **เศรษฐกิจโลกกับเทคโนโลยี**. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- Doithai. **Thailand 4.0 คืออะไร และเราต้องปรับตัวอย่างไร**. (2561). สืบค้นเมื่อ 15 เมษายน 2562, จาก <http://doithai.com/article/79/thailand-40-คืออะไร-และเราต้องปรับตัวอย่างไร>.